

10. Rosenberg P. An Overview of innovation / Rosenberg, Kline // The Positive Sum Strategy: Harnessing Technology for Economic Growth. – Washington DC : National Academy Press, 1996. – 289 p.
11. Rothwell R. Successful industrial innovation: Critical success factors for the 1990 s Rothwell R. / R. Rothwell // RED Management. – 1992. – № 22 (3). – P. 221–239.

Рецензенти:

Андрушків Б.М. – доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри менеджменту підприємницької діяльності ТНТУ ім. Івана Пулюя, заслужений діяч науки і техніки України;
Сороківська О.А. – кандидат економічних наук, доцент кафедри менеджменту у виробничій сфері ТНТУ ім. Івана Пулюя.

УДК 657.6

ББК 65.052.8

Перевозова І.В., Кафка С.М., Запихляк І.Б.

**ЕКСПЕРТИЗА БІЗНЕС-ПЛАНУ ЯК КЛЮЧОВИЙ ЕЛЕМЕНТ УСПІХУ
ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ІДЕЇ**

Івано-Франківський національний технічний
університет нафти і газу,
Міністерство освіти і науки,
молоді та спорту України,
кафедра обліку і аудиту,
76019, м. Івано-Франківськ, вул. Карпатська, 15,
тел.: 03440137,
e-mail: oa@nung.edu.ua

Анотація. У статті проаналізовано основні фактори, що впливають на реальність показників бізнес-плану та доведено, що експертиза бізнес-плану фахівцем-експертом дозволить підприємцю вже на початковому етапі розробки бізнес-ідеї діяти за наміченим планом та уникати неочікуваних труднощів, які залежать від ризикового впливу як зовнішнього, так і внутрішнього середовища.

Ключові слова: бізнес-план, експертиза, ризик, бізнес-ідея.

Annotation. Basic factors, which influence on reality of indexes of business plan and it is well-proven that examination of business plan will allow a specialist-expert a businessman already on initial design of business-idea time to operate after drawn an up plan and avoid unexpected difficulties which depend on risk influence of both external and internal, environment, are analysed in the article.

Key words: business plan, examination, risk, business-idea.

Вступ. Бізнес-план являє собою всебічну систему доказів щодо вигідності конкретного виду діяльності (проекту, підприємства), опис і детальний аналіз середовища, у якому він здійснюється (буде здійснюватися), ретельний аналіз ризиків діяльності, конкретизацію перспектив у вигляді якісних і кількісних показників, а також системи управління, якої він потребує для досягнення поставлених цілей [1].

Зауважимо, що розробка бізнес-плану є досить складним процесом, вимагає доброго володіння ситуацією на ринку, практичних навичок із застосування різних методів прогнозування та планування, методів аналізу досліджуваних показників та знання нормативно-законодавчої бази.

Незважаючи на досить широкий спектр розробок рекомендаційного характеру стосовно написання бізнес-плану, опрацювання деяких його підрозділів все-таки викликає значні труднощі. Як показує практичний досвід, найбільше питань виникає під час роботи над такими підрозділами бізнес-плану, як дослідження ринку, формування виробничого плану, фінансового плану й оцінка ризиків.

Постановка завдання. Результати проведених досліджень ринку лежать в основі всіх інших розділів бізнес-плану. Тому, допустивши значні помилки на даному етапі чи не дослідивши ринок, говорити про адекватність і реальність подальших розрахунків неможливо.

Результати. У ринкових умовах господарювання жодне підприємство не може працювати прибутково без ретельно підготовленого плану. Чим динамічнішим і невизначенішим стає середовище діяльності, тим чіткішим має бути план майбутніх перспектив. Виникнення будь-якої підприємницької ідеї (створення нового бізнесу або вдосконалення існуючого) ставить багато питань: яким є ринок продукту, хто потенційні споживачі, чи виправдовує себе проект економічно тощо. Через те для отримання відповідей на всі ці питання важливим є складання якісного бізнес-плану.

Експертиза бізнес-плану повинна бути заключним етапом його реалізації. Вона передбачає чітку методику підтвердження реальності, отриманої в бізнес-плані інформації та розрахунків, реальності стратегічних цілей. Арифметична та порівнювана перевірка різних показників бізнес-плану не задовольняє користувачів інформації, їм потрібні чіткі розрахунки реалізованих ідей та їх досягнення в найближчому майбутньому [2, с.253]. Тому проведення експертизи повинно будуватися на чіткій методичній основі зі складанням висновку експерта.

Якісна оцінка ринку дає можливість виявити:

1) потенційних конкурентів (головні сили, що конкурують у галузі, основні конкурентні переваги в галузі, інтенсивність конкуренції) і споживачів. Важливим є застосування практичних прийомів, наприклад анкетування, для виявлення безпосередньо за допомогою споживача ключових факторів успіху продукції (якісних характеристик, асортименту, зручності розташування точок продажу, ціни), недоліків конкурентів і можливі обсяги споживання продукції, робіт, послуг. Такі дослідження найбільш точно дозволять сформувати матрицю конкурентного профілю виробників продукції, виявити ключові фактори успіху та можливість їх досягнення; оцінити потребу в продукції, ступінь задоволення нею ринку й таким чином виявити ринкову нішу саме новоствореного підприємства;

2) постачальників необхідних матеріалів і сировини, обладнання. Бізнес-план повинен давати максимально відповіді на всі питання, які можуть виникати під час практичної реалізації бізнес-ідеї. Часто організатори бізнесу стикаються з такими проблемами, як пошук постачальників обладнання: хто є постачальником, наявність необхідного обладнання на вітчизняному ринку, якісні характеристики обладнання, конкуренція цін. Вивчаючи постачальників, варто виявити тих, що пропонують нові технології, енергозберігаюче обладнання та обладнання, яке спричиняє якнайменший негативний вплив на навколишнє середовище. Виявлення найбільш оптимальних постачальників необхідного технічного устаткування та сировини й матеріалів, налагодження з ними взаємозв'язків значною мірою впливатимуть на формування передпочаткових витрат і собівартості продукції;

3) перешкоди входження в галузь: обсяг початкових інвестицій, доступність джерел сировини та каналів збуту, конвертованість активів, захист із боку держави, прихильність споживачів тощо.

Викликає труднощі при розробці бізнес-плану також формування слабких і сильних сторін новоствореного підприємства, його можливостей та загроз, зокрема, за такими функціональними видами діяльності: виробництво, збут, персонал, фінанси.

Значної теоретичної бази та прикладного досвіду вимагає оцінка ризикованості бізнес-проекту. Даний розділ часто опускається під час розробки бізнес-плану або має описовий характер. Хоча класифікація можливих ризиків, їх якісна характеристика та кількісна оцінка дають можливість передбачити й попередити негативний вплив зовнішнього та внутрішнього середовища на новостворений бізнес. На практиці ігнорування дослідження ризиків часто викликає ускладнення під час реалізації бізнес-проекту,

зменшення віддачі від вкладених інвестицій чи унеможливлення його практичного втілення взагалі.

Фахівець, який займається розробкою бізнес-плану, повинен добре володіти нормативно-законодавчою базою, щоб відповісти на такі питання:

- Якій організаційно-правовій формі надати перевагу?

Потреба оформлення ліцензій для проведення діяльності, порядок їх оформлення та величина ліцензійної плати.

- Необхідність торгового патенту, порядок його придбання та вартість.

- Можливі варіанти системи оподаткування підприємства. Види й ставки податків, зборів, нарахувань та утримань.

- Визначення амортизаційної політики підприємства.

Висновки. Тільки врахування зазначеної інформації дозволить сформулювати адекватний план доходів і витрат підприємства, грошових надходжень та виплат, оцінити прибутковність бізнесу.

Як бачимо, підготовка бізнес-плану є трудомістким, зокрема, наукомістким процесом, вимагає професійного володіння навиками дослідження ринку, використання методів аналізу, знання економіки підприємства та юридичних аспектів його функціонування. Наведених аргументів цілком достатньо для того, щоб зрозуміти – необхідність оцінки бізнес-плану фахівцем-експертом є реальною. Вчасне виявлення неревалентної інформації, її недостовірності та неповноти дозволить найбільшою мірою адаптувати бізнес-ідею до реальних умов її втілення.

1. Перевозова І. В. Облік “бізнес-плану”: сучасна практика в умовах чинного законодавства (на прикладі бізнес-плану дослідження та розробки нафтогазового родовища) / І. В. Перевозова, С. М. Кафка // Вісник ЖДТУ. Економічні науки. – 2011. – № 2 (56). – С. 170–173.
2. Перевозова І. В. Організація експертизи бізнес-плану / І. В. Перевозова, С. М. Кафка // Економіка Криму. Науково-практичний журнал. – 2011. – № 2 (35). – С. 248–253.

Рецензенти:

Фаріон І.Д. – доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри обліку в бюджетній та соціальній сфері Тернопільського національного економічного університету;

Васильченко Г.В. – кандидат економічних наук, доцент кафедри економічного регіонального розвитку Івано-Франківського національного технічного університету нафти і газу.

-

УДК 662.76:338.516.24

ББК 65.25

Писар Н.Б.

**ЗАСТОСУВАННЯ МЕТОДІВ ПРОГНОЗУВАННЯ ПРИ ФОРМУВАННІ
СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА**

Прикарпатський національний
університет імені Василя Стефаника,
Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України,
кафедра теоретичної і прикладної економіки,
76000, м. Івано-Франківськ, вул. Шевченка, 57,
e-mail: n-pysar@mail.ru

Анотація. Стаття спрямована на дослідження першочерговості застосування методів прогнозування при виборі стратегічних альтернатив розвитку підприємства; визначення особливостей функціонування газорозподільних підприємств на ринку енергоресурсів України; здійснення прогнозування обсягів реалізації газу споживачам з урахуванням сезонності його споживання; розробку системи заходів щодо підвищення рівня ефективності розвитку економічних процесів в енергетичній сфері та обґрунтування напрямів удосконалення паливно-енергетичного комплексу країни.